

Prof. MUDr. Pavel Klener, DrSc. jubilující

Naše laudatio je věnováno prof. MUDr. Pavlu Klenerovi, DrSc., výrazné osobnosti československé a posléze české medicíny, zejména pak onkologie. Prof. Klener se narodil 9. dubna 1937 v Bratislavě a dostal do vínku všestranný talent, pracovitost, lásku k rodině a k vlasti, smysl pro čest, skromnost a spravedlnost, ale i touhu po vědeckém poznání, což vše plně využívá při své každodenní práci ve prospěch nemocných, lékařského stavu i celé české společnosti.

Svoji profesionální dráhu začal studiem Fakulty všeobecného lékařství v Praze, kde v r. 1961 promoval. Lékařskou profesí začíná na 1. interní klinice pražské fakultní nemocnice. Postupně získává nejvyšší odbornou kvalifikaci v oborech vnitřní lékařství, hematologie a transfúzní služba, klinická onkologie a organizace a řízení zdravotnictví. V roce 1982 se habilituje a je jmenován docentem 2. interní kliniky FN a v roce 1988 získává vědecko-pedagogickou hodnost univerzitního profesora. Nedílnou součástí jeho každodenní péče o nemocné je vědecko-výzkumná práce, jejíž publikované výsledky byly podkladem pro získání hodnosti kandidáta věd a následně v r. 1986 i nejvyšší vědecké hodnosti doktora věd.

V jeho medicínské aktivitě dominuje problematika onkologie, zejména pak onkologická chemoterapie, které se věnuje již více než 30 roků. Je jeho zásluhou, že profiloval tento, dříve u nás opomíjený a značně roztržštěný obor do několika medicínských disciplín, do jednotlivých oborů klinické onkologie a vybudoval mezinárodně uznávaný systém postgraduálního vzdělávání v této interdisciplinární problematice.

V pedagogice se věnoval jak výuce na SZŠ, tak vedení praktik, stáží a seminářů pro mediky, pro které dosud vede přednášky. Významná je jeho činnost v postgraduálním vzdělávání, kde dosud přednáší v kurzech IPVZ. Jeho, snad nejcennějším vkladem pro rozvoj výuky onkologie je řada učebních textů pro mediky a monografie „Protinádorová terapie“, která se stala každodenním pracovním manuálem onkologů první linie a po právu byla oceněna Cenou ministra školství a získala i řadu dalších ocenění.

Příslušný vědecký neklid prof. Klenera dokládá jeho výzkumná práce, jejíž výsledky přednáší na bezpočtu zahraničních kongresů a publikuje ve více než 256 odborných sděleních a 15 monografiích uveřejněných v domácím i zahraničním písemnictví. Je třeba akcentovat, že výzkumy prof. Klenera, zaměřené na optimalizaci onkologické chemoterapie, hodnocení účinků nových protinádorových chemoterapeutik a jejich kombinací, na projevy toxicity a možnosti její minimalizace přinesly světové vědě v oboru onkologie řadu významných poznatků a získaly mimořádné uznání v mezinárodní onkologické komunitě.

Vedle své náročné a úspěšné práce lékaře, vědeckého a pedagogického pracovníka se prof. Klener věnuje řadě aktivit na půdě akademické, kde v současné době zastává funkci prorektora UK pro vědu a prorektora editora. V průběhu celého odborného života se významně podílel a podílí na činnosti četných odborných společností. Je dlouholetým členem a vedoucím funkcionářem Onkologické, Hematologické a Internistické společnosti České lékařské společnosti J. E. Purkyně. Významná je i jeho činnost v zahraničních odborných společnostech, z nichž nutno jmenovat alespoň nejdůležitější: International Society of Hematology (ISH), American Society for Clinical Oncology (ASCO), Multinational Association for Supportive Care in Cancer (MASCC), European Association for Medical Oncology (ESMO), European Association for Cancer Research (EACR), European Association for Cancer Education (EACE). Dosavadním určitým završením jeho činnosti v odborných společnostech je členství v Učené společnosti ČR. Do této činnosti spadá i jeho členství ve dvou českých a čtyřech zahraničních redakčních radách odborných časopisů a stejně i mnohonásobné členství v organizačních výborech řady domácích symposií a kongresů a devíti specializovaných mezinárodních akcí tohoto druhu.

Prof. Klener, jako významná vědecká a pedagogická osobnost, se mimořádně uplatnil i v řadě veřejných činnostech z nichž je nutno vyzvednout jeho členství v „Executive Board WHO“ a v četných dalších komisích WHO (Drug Policy a UNICEF/WHO joint Committee) a funkci ministra zdravotnictví a sociálních věcí, kterou zastával v letech 1989-1990. Dále byl poslancem ČNR a členem výboru pro vědu a předsedou komise pro vědu, členem Rady vlády pro vědu, členem Komise pro vědu Parlamentu ČR. Za mimořádné společenské a odborné zásluhy byl v roce 2003 navržen vládní koalicí jako kandidát na funkci prezidenta ČR. S odbornou činností jsou spojena i četná ocenění, z nichž nejdůležitější jsou Cena ministra školství za vědu z roku 1997, Zlatá medaile Univerzity Karlovy z roku 1997 a Státní vyznamenání za zásluhy o stát v oblasti vědy udělené prezidentem republiky v roce 2003.

I když hlavní životní radostí prof. Klenera jsou jeho medicínské a společenské aktivity, pokud mu to jeho volný čas dovoluje, věnuje se četbě klasické literatury, péči o svoji chalupu v západočeské obci Dobřív a zejména pak, jako šťastný dědeček, relaxuje radostmi se svými dvěma vnoučaty.

Mimořádným dokladem osobnosti prof. Klenera a jeho charakteru je skutečnost, že zůstal věrný svým zásadám i v době nedávného společenského úpadku a že své pracovní výsledky a renomé dosáhl bez přizpůsobování politické situaci a bez ohnutí páteře před vrchností. Výčet všech společenských, odborných, vědeckých i pedagogických aktivit prof. Pavla Klenera je prakticky nekonečný a souhrnně lze říci, že v naší republice existuje jenom nepatrné množství tak vysoce angažovaných osobností s tak rozsáhlými zásluhami o rozvoj našich přírodních věd a našeho zdravotnictví.

Ad multos annos pane profesore, pane onkologu, pane mnohonásobný akademický funkcionáři, vážený příteli Pavle.

Jan Kovařík a Aleš Rejthar